259. številka. Ljubljana, v ponedeljek 11. novembra 1901. XXXIV. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Za vseučilišče v Ljubljani.

Iz občinskega sveta ljubljanskega.

Občinski svet ljubljanski imel je včeraj ob jednajstih dopoludne izredno nujno sejo v zadevi ustanovitve vseučilišča v Ljubljani. K seji, kateri je predsedoval župan Hribar, prišli so občinski svetniki polnoštevilno.

Otvorivši sejo in imenovavši obč. svet. Senekoviča in dr. Tavčarja overovateljema zapisnika te seje, spregovoril je župan Hribar izjavljajoč, da se mu je zadeva, katere se tiče današnje posvetovanje, zdela tako važna in za naše mesto tako vitalnega pomena, da je zaradi nje sklical to izredno sejo ter postavil na dnevni red le posvetovanje o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani, da se ne oslabi izredni pomen sklepov, katere namerava občinski svet storiti pri tej kardinalnej posvetovalnej točki.

Mali dogodki imajo mnogokedaj velike ali vsaj važne posledice. Jeden takih dogodkov — rekel je gospod župan — doživali smo te dni. Na inomoškem vseučilišči imel je privatni docent dr. Menestrina začeti svoja predavanja v italijanskem jeziku. Tedaj so se pa zbrali nemškonarodnega duha opojeni slušatelji tega vseučilišča ter so z vpitjem in tuljenjem preprečili to predavanje. In zgodilo se je čudo: v avstrijskem naučnem ministru uprl se je pravni čut proti takemu početnjanju nemške akademične mladine. Konsekvenca tega pa je bila, da je odposlanstvu laških dijakov baje naravnost obljubil ustanoviti laško vseučilišče v Trstu in da je celo v državnem zboru — odgovarjajoč na interpelacijo Malfattijevo — izrazil se na način, ki izključuje vsak dvom o tem, da res namerava kaj podobnega.

Tedaj pa je zavriščalo po Slovenskem. To pa ni čudo: saj v našem narodu ni izumrl pravni čut. Živo so torej občutili vsi otroci jedne matere ob Muri in Dravi, ob Soči in Savi, ob Kolpi in Zilji, na trdih kraških tleh in ob sinjem adrijanskem morju, kako zelo se razlikuje ta rahločutnost avstrijskega ministra od one nebrižnosti, katere smo od visoke strani vajeni Slovenci, pa naj se nam gode še take vnebovpijoče krivice. Saj je še v živem spominu, kako se je godilo našim in ostalim jugoslovanskim dijakom leta 1898. na velikih šolah na Dunaji in Gradci. Preganjani zunaj vseučilišča, zaničevani in napadani na akademičnih tleh, brez zaščite od rektorjev in profesorjev, katerih nekateri so jih naravnost proglašali za nejednakopravne z nemškimi dijaki, poslali so tudi odposlanstvo k naučnemu ministru. A le-ta ni imel zanje — dasi jih je več ko dvakrat toliko — takih tolažilnih besedij, ko sedanji naučni minister za italijanske dijake, katerim poleg tega na dunajskih in graških velikih šolah nikdo ne skrivlja lasu. Tudi posredovanja naših poslancev za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani ostala so brezuspešna.

Ali naj torej narod naš molči, ko vidi, kako se hočejo nejednakomerno in krivično deliti pravice! Ne in stokrat ne! Zato pa se je — pozabivši za trenotek vseh medsebojnih nasprotstev — dvignil složno v obrambo svojih pravic. In to je brezdvomno zasluga naučnega ministra pl. Hartla. Njegova zasluga je pa še večja. On je provzročil, da Slovenci pri tej svojej akciji, katera mora privesti do ustanovitve vseučilišča v Ljubljani, niso osamljeni. Hrvatski in srbski narod solidarna sta z njimi. V prvič se tedaj mogočno razlega glas praktične solidarnosti slovanske od boke kotorske in divnoslavnega Dubrovnika ter izpod Dinare, Promine in Učke preko slovenskega domovja do cesarskega Dunaja. In kar se je pred malo dnevi zdelo še nemogoče, zgodilo se je. Vse tri jugoslovanske frakcije državnega zbora sešle so se pod skupnim predsedstvom k skupnemu posvetovanju. Sad tega skupnega posvetovanja je bila zahteva po ustanovitvi vseučilišča za Jugoslovane.

Pa tudi občinski svet ljubljanski — nadaljeval je župan Hribar — mora o tej stvári izpregovoriti. Naravno je pač, da je občinski svet ljubljanski dolžan izreči se o nameri c. kr. učne uprave glede laškega vseučilišča v Trstu. V tem oziru pač ne more druzega, ko proti takej nameri kar najodločneje protestovati. Ni namreč res, da bi Trst bil na laških tleh. Ime tega mesta in zgodovina njegova pričata, da leži na slovenskej zemlji. Žalostno fikcijo o italijanskem značaju mesta Trsta ustvarile so kratkovidne avstrijske vlade same, ki so priseljeni italijanski živelj na vse mogoče načine na očitno škodo državi sami podpirale in favorizirale, dočim so avtohtono slovensko prebivalstvo s pripomočjo laških priseljencev zatirale ter mu odrekale in mu še odrekajo celo najprimitivnejše pravice. Kljubu vsemu temu bi ta fikcija še sedaj razpadla v nič, ko bi se vlada zamogla povspeti do tolike nepristranosti, da bi dala prebivalstvo mesta Trsta sešteti po zanesljivih svojih organih po materinem in ne po občevalnem jeziku.

Proti ustanovitvi laškega vseučilišča v Tridentu ali kakem drugem kraju laškega Tirola mi pač nečemo in ne bomo ugovarjali, ker do njega daje državni osnovni zakon italijanskim sodržavljanom pravico; pač pa moramo odločno oporekati, da bi se ustanovilo preje, ko vseučilišče v Ljubljani, do katerega imamo mi tem večjo pravico, ker nas je trikrat toliko ko Italijanov in ker zato dajemo državi tudi toliko večji davek v krvi in denarju. Ta naša zahteva je pa opravičena tudi s splošno državnega stališča. Dobra administracija zahteva dobro usposobljenih uradnikov. Dobro usposobljen uradnik pa je gotovo le oni, ki je popolnem vešč jezika naroda, med katerim ima službovati. Ni dvoma, da bi takih usposobljenih uradnikov za vse stroke uprave odgajalo ljubljansko vseučilišče, na katerem bi se poleg slovenskih in hrvatskih predavanj nekatere discipline zamogle predavati tudi v nemškem jeziku. Ljubljana je silno trpela po potresu leta 1895. Država jej je sicer priskočila na pomoč z nepovratnimi podporami, brezobrestnimi ponapredščinami in 3% posojilom. Trenutno so ta sredstva sicer pomagala; trajnega uspeha pa ne bodo imela. In vendar je v interesu države in nje davčne sile, da pomore Ljubljani do trajnega zdravega razvoja. Tak razvoj zagotovilo bi jej vseučilišče. Kaj bi torej — glede na to, da se z raznimi specialnimi zakoni in ugodnostmi podpirajo druga mesta, ki imajo, kakor Trst, že sama na sebi ugodnejšo lego ko Ljubljana — o zdravej narodno-gospodarski politiki države bilo naravnejega, ko da Ljubljani na ta način priskoči na pomoč, zlasti ako se misli, da bi s tem vstregla opravičenim in v državnem osnovnem zakonu utemeljenim zahtevam slovenskega naroda.

Splošno državne koristi govore torej za vseučilišče v Ljubljani. Proti tem se bodo seveda navajali od tradicijonalne mržnje do avstrijskih Slovanov narekovani razlogi, kateri so se proti vsakej njihovej še tako pravičnej in v ustavi utemeljenej zahtevi navajali od onih, ki so se uživeli v misel, da mi nismo jednakopravni državljani. A mi vemo, da imamo do vseučilišča popolno pravico; vemo, da imamo za uspevanje istega zadostno število dijakov; vemo, da bi se dobilo potrebno število znanstveno kvalifikovanih profesorjev, in vemo, da mora vseučilišče biti le v Ljubljani. Župan Hribar stavil je v tej zavesti konečno sledeče pogoje:

I. Glede na izjavo, katero je Njegova ekscelenca gospod naučni minister v zadevi laških vseučiliščnih predavanj podal v zbornici poslancev, izreka občinski svet ljubljanski, da imajo številnejši slovenski, hrvatski in srbski narod, ako ne večje, vsaj jednako pravico do vseučiliščnih predavanj v svojem jeziku, kakor italijanski narod.

II. Ker glede na narodnostne in po-

LISTEK.

Jerica in Marta.

Povest. Spisal Rudolf Arko.

(Dalje.)

Duša se mu je nekoliko pomirila, in jel je popolnoma mirno, trezno premišljevati ljudi, ki hočejo podjarmiti, ki hočejo v verige, duševne in telesne, okovati človeško družbo ...

In videl je pred svojimi duševnimi očmi dolge vrste sključenih ljudij s suhimi, asketičnimi obrazi, z velikimi, vdrtimi očmi in s težkimi verigami na rokah, pleča in hrbet so imeli raztepen, razpraskan, krvav — in drug za drugim so se plazili po golih, raztrganih, krvavih, kolenih ... Pot je bila črna, le tupatam so se videle krvave srage ... Plazili so se dalje in dalje ter izginjali v črno, neprodirno noč ... brez sledu ... brez sledu ...

Prišle so druge vrste, še bolj dolge, nepregledne vrste suhih, tresočih se ljudij, ki so imeli hrapave, od prevelike solnčne vročine posušene obraze, oči povešene. Hodili so pripognjeni ter nosili težke vreče ... Neki strah je napolnjeval ves vzduh, katerega so dihale te dolge, nepregledne vrste, kateri je legal na duše teh ljudij, jih težil, dušil ...

Zasmilile so se mu te velikanske množice, te nepregledne vrste, ki so liki sencam tavale dalje ... dalje ... brez lastnega prepričanja, brez lastne volje ... dalje ... dalje ...

Gledal je lepe pomladanske dneve.

Mlado solnce se je smejalo naravi, ki se je prebujala ter kazala vse svoje lepote, ki je odpirala svoje zaklade ter klicala zemeljske prebivalce v svoje naročje, da se vesele življenja, da vživajo te lepe, jasne pomladanske dneve. Mali krilati pevci so prileteli ter znašali suhe lističe, slamice ter si zidali domovja. Veselo žvrgolenje je napolnjevalo mirno ozračje. In človek je pripeljal plug izpod strehe ter oral pomlajeno zemljo ter sejal ... Življenje, življenje — povsod! Jelo se je mračiti. Polagoma so lezle sence na zemljo, da jo uspavajo. Človek je pospravil svoje orodje ter se vesel vračal proti domu ... Nasproti mu je prišla ljubljena družica, katero je objel ter poljubil ... in pritekli so zdravi, čvrsti otroci ... In vsi so se ozrli proti nebu, pokleknili in tiha, pobožna hvala se je dvigala iz src ... Svečanostna tihota je vladala v tej edini hiši božji — v naravi ...

Duša mu je vzdrhtela, vzradostil se je teh prizorov, ki so vstajali pred njegovo dušo in za hip mu je prešel oni gnus nad onimi ljudmi, ki so hoteli človeka zapreti v tesno celico, ki so hoteli uničiti ono, kar je najvišje — uničiti medsebojno ljubezen, ki stvarja življenje.

To uničevanje življenja naj bo češčenje Boga? To naj bo izpolnjevanje onega, kar zahteva Najvišji?!

In ko je prišel do tega zaključka, je bil tako zadovoljen, tako srečen ...

V sobi je postalo toplo. Svetlinu je postalo skoraj prevroče, gorkota ga je na pol omamila, in glava mu je zlezla na mizo. Zadremal je za par hipov, neka blažena mirnost se je polastila njegovih živcev ... In pred dušo so mu vstajale sanje. Videl je, kako se one dolge, nepregledne vrste suhih, tresočih se ljudij s hrapavimi, posušenimi obrazi in povešenimi očmi vstavljajo ter nekako boječe ozirajo na desno, od koder prihaja jedva vidna svetloba. Kakor si manejo meglene oči, kako vzdigavajo glave; toda le za hip ... Zopet so zlezli skupaj, oči povesili ter lezli dalje ... dalje ...

Svetlin je skočil, hotel si je prepoditi sitni spanec, ki ga je hotel prevladati, vzel suknjo, jo oblekel ter šel na cesto ... In še je videl one sanje pred seboj ... Da, da — zasvetilo, zabliskalo se bo — tema se bode morala umakniti — in solnce, poživljajoče solnce bo zasvetilo na horicontu ... Šel je, da si ohladi dušo ... Tiho je bilo zunaj, le melanholični akordi so se zibali po mrzlem zraku, se oddaljevali ter izgubljali v črno noč ... Šel je mimo okna, od koder so prihajali akordi — bilo je zagrnjeno s temnordečo zaveso, za katero je igrala njegova Marta — ne slute, da zel človek onečašča tempelj čiste, neomadeževane ljubezni ... Šel je dalje ter videl pri naslednjem nezagrnjenem oknu svojega očeta, kako je popravljal šolske naloge svoje dece ... Ura bo enajst, in še si ta stari revež ne da miru, dela in dela, trpi, se muči, da preživi svojo družino, — drugi tudi delajo — a čemu? ... čemu? ... Zapustili ne bodo nikogar, o komur bi mogli reči: to je moja kri, to sem jaz vzredil s krvavimi žulji, to — to zapuščam ... In spominjal se je svojih mladih let ... Kako ga je oče — ubog vaški učitelj — skrbno vzgajal s svojo

itične razmere v državi ni pričakovati, da bi se taka predavanja vpeljati zamogla na graškem ali dunajskem vseučilišču, morejo se te pravice uveljaviti le z ustanovitvijo vseučilišča v Ljubljani.

III. C. kr. učna uprava se naprosi, da takoj stori vse potrebne predpriprave za ustanovitev takega vseučilišča.

IV. Izvoli se odposlanstvo treh članov občinskega sveta, ki naj to prošnjo osebno izroči gospodu naučnemu ministru in na Dunaju tudi sicer stori vse korake, ki bi utegnili privesti kar najhitreje do zaželjenega cilja.

V. Državnemu zboru odpošlje se utemeljena prošnja za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

Predlogi županovi so bili z burnimi dobroklici pozdravljeni ter pri glasovanju soglasno vzprejeti. V deputacijo, ki se poda v kratkem na Dunaj, so bili soglasno izvoljeni: župan Hribar, podžupan dr. vitez Bleiweis-Trsteniški in dr. Majaron.

Župan prečital je konečno naslednji brzojavni pozdrav iz Gradca:

»Občinskemu svetu, ki stoji vselej prvi na braniku za narodove pravice, in njega dičnemu županu pošiljajo iskreno zahvalo in pozdrav, proseč najkrepkeje podpore, jugoslovanski akademiki graški«.

Potem pa je župan to velepomembno sejo ob dvanajstih zaključil.

Za slovensko vseučilišče!

Na Dunaju, 9. novembra.

8. november 1901 ostane zgodovinski, časten dan za slovenske visokošolce dunajske univerze, velevažen dan v boju za slovensko vseučilišče, znamenit dan dejanske in praktične vzajemnosti jugoslovanskega dijaštva.

Bilo je koncem zadnjega letnega tečaja, ko je nemško nacionalno dijaštvo priredilo v avli dunajske univerze hrupno ovacijo rektorju na napade dr. Luegerja, povodom protestnega shoda svobodomiselnega nemškega dijaštva proti katoliški univerzi v Inomostu, kojemu shodu je prisostvoval tudi rektor. Ko se je rektor zahvalil za simpatije dijaštva, obstopili so ga v »Glanz und Wichs« uniformirani »burši», podignili meče iz nožnic in naredili ganljivo živo sliko. V avli so pa odkritih glav »komilitoni« glasno in burno zapeli »Gaudeamus«. Lep prizor je bil to — za Nemce. Slovane pa, ki smo prisostvovali temu slavlju kot občinstvo, so ti trenotki boleli v dušo, čutili smo se zapuščene, osamljene, brezpravne, in z vso silo se nam je obudila želja po lastni slovenski univerzi, kjer bi naš naroden ponos svobodno razvijal svoje peroti.

Včeraj pa se je dalo temu ponosu zmagoslavno zadoščenje.

Ko je peščici laških dijakov vsled izgledov v Inomostu in na Dunaju posvetila javnost toliko pozornosti in celo vlada po naučnem ministru namignila, da hoče ustreči njih zahtevam glede italijanske univerze v Trstu; ko je neki nemški list pisal, da preti germanskim načrtom glede Adrije od strani Italijanov resna nevarnost, da pa se od Slovencev ni bati uspešnega odpora, temveč se z lahkoto v kratkem germanizujejo: zavrela je nam slovenskim visokošolcem kri in sklenili smo z vso energijo zopet poživiti začeto akcijo glede vseučilišča v Ljubljani. Poslali smo nemudoma poziv na slovenske visokošolce v Gradec, Prago in Inomost, da se nam pridružijo in takoj prirede zborovanja za slov. vseučilišče.

4. novembra smo hoteli sklicati po § 2. vse avstrijske jugoslovanske visokošolce na Dunaju v ta namen na zborovanje, ali policija shoda ni dovolila, češ, da je protipostaven, da ima samo rektor pravico dopustiti zborovanje na univerzi. Nato je šla deputacija Slovencev, Hrvatov in Srbov k rektorju s prošnjo, da nam odkaže dvorano za shod. Rektor ni dovolil. Preostalo nam ni drugega, kot da se snidemo v avli in se tam prečita protest proti italijanski univerzi in memorandum za slovensko univerzo.

8. novembra ob pol 11. uri dopoludne se zberemo v avli Slovenci, Hrvatje, Srbi, Bolgari, do 800 po številu in okrog 200 severnih Slovanov. Vzdignejo na rame slovenskega dijaka, ki prečita protest v nemškem jeziku, ko pa začne čitati memorandum v slovenskem jeziku, zaženo Nemci huronski krik in dejanjski napadejo v krepko, nepremagljivo falango združeno maso Slovanov, ki so zapeli mogočno himno: »Hej Slované«, na kar udarijo Nemci »Wacht am Rhein«, katero so pa močni naši glasovi kmalu udušili. Vname se pravi pravcati boj, kajti Slovani nismo smeli in ne hoteli sramotno oditi, temveč dokazali smo, da smo z Nemci jednakopravni na akademičnih tleh. Slovenske hrbte so krepko podpirali Hrvatje, Srbi, Bolgari in severni Slovani. Upilo se je, kričalo, piskalo, žvižgalo, v prednjih vrstah so se ruvali, suvali, stiskali, bili s pestmi in palicami. Zdaj se naš val zažene v nemškega, zdaj nasprotni v našega. Stiska in gnječa je bila tako strahovita, da je bilo življenje v nevarnosti; marsikdo je hotel le od strani opazovati, ali zagrabil ga je vrtinec in hočeš, nočeš, moral je v naše bojne vrste. Slovenci smo hoteli paktirati z Nemci, da se razidemo pod pogojem, ako Nemci istočasno in paralelno z nami odidejo pri drugih vratih. Dvignemo Slovenca na ramo, da otvori pogajanja: »posluh«, »silentium«, »ein Slovene spricht«, ali Nemci ne dopuste tega, in klici: »Nieder«, »Abzug«, »Hinaus«, — »Živio«, »Na zdar«, odmevajo brez konca in kraja po avli. Razkačeni Nemci narede uprav srdit naskok na Slovane ali brez uspeha; bojevanje se nadaljuje, le tupatam nastopi kratek odmor, da se prednje vrste, onemogle in zasopele, nadomestijo z novimi, čilimi . . . Čepice frče sem, klobuki tja . . . Če treba, zna Slovenec svojo pravico in svojo posest braniti tudi s pestjo. — Med tem je šla deputacija Slovencev k rektorju in mu izročila memorandum. Rektor je skušal s pogajanjem pomiriti razgrete duhove in obljubljal, da izposluje dvorano za zborovanje, če ne na univerzi, pa zunaj univerze. Deputacija ga je zavrnila, zakaj preje ni dal te obljube, sedaj je prekasno, protest, memorandum sta z burnim odobrenjem iz tisoč grl v avli sprejeta in namen — za sedaj — dosežen.

Brezuspešen boj je pojemal in ob 12. uri ponehal. Slovani so se prostovoljno in mirno pomikali proti izhodu brez pritiska od strani Nemcev — in bojišče se je izpraznilo. Le kravate, ovratniki, manšete, gumbi in zlomljene palice na tleh so pričale, da so se tu vršili ravnokar burni prizori. Pred univerzo se je dalo povelje »pred parlament!«, ali policija je zaprla vsa pota tja in velikanska kolona Slovencev, Hrvatov, Srbov, Bolgarov in severnih Slovanov se je pomikala po »Alserci«, prepevaje navdušeno in svečanostno odkritih glav »Hej Slované«, »Liepa naša domovina«, »Naprej zastava Slave« in »U boj, u boj« — vmes pa so orili klici »Živela slovenska univerza v Ljubljani«, »Živela zajednica jugoslavenska«. Zavili smo v Budjevičko pivnico, napolnili vse prostore do zadnjega, stoje se domenili glede nadaljnje taktike in se potem popolnoma mirno razšli.

Energičen nastop in vrla organizacija vseh slovanskih visokošolcev na Dunaju je rektorja prestrašila, poklical je popoludne ob 5. uri predsednika »Slovenije« in »Zvonimira« in prosil, naj vsaj drugi dan, v soboto, vzdrže mir ter mu dadó 24 ur pomisleka; konferiral da je že z naučnim ministrom in z ministrskim predsednikom ter nam obljubil izposlovati dvorano zunaj univerze, v koji bomo po § 2. lahko zborovali; na univerzi da se principijelno ne dovoli nikak shod, ker je pri tolikem številu dunajskih vseučiliščnikov vsaka kontrola nemogoča, policijskega organa pa ne more dopustiti k zborovanju na akademičnih tleh. Deputacija je obljubila za drugi dan popoln mir in odšla.

Zvečer je imel senat sejo.

Ker so se dijaške demonstracije za Badenija ponavljale še pozno zvečer, patrulirali so burši še kasno v noči pridno okoli univerze, tudi policija je bila postirana za raznimi ogli.

Danes so Nemci že ob 8. uri zjutraj zasedli najprvo takozvani slovanski trakt v avli in potem celo avlo. Ali Slovani se vsled striktnih obljub rektorja glede zborovalne dvorane danes nismo shajali v avli — in tako siromaki zaman čakali cel dopoldan.

Danes je rektor zopet pozval zastopnike Slovencev in Hrvatov ter izjavil, da dá v ponedeljek 11. t. m. ob 10. dopoldne definitiven — najbrže ugoden odgovor glede dvorane.

Ta demonstracija je pokazala, da so Slovenci oprti na druge Slovane, v državi narod, preko katerega vlada nikakor ne sme iti na dnevni red, če nas tudi »Ostdeutsche Rundschau« in »Deutsches Volksblatt« nazivljata »ein Nationchen«.

Ako rektor naši zahtevi glede dvorane ugodi, tedaj se zberemo vsi slovanski visokošolci v jedni največjih dvoran dunajskih, kjer pozovemo Slovenci vlado, da se po vzgledu deželnega zbora kranjskega in stolnega mesta Ljubljane resno zavzame za naše vseučilišče, za ognjišče naše prosvete, ako ne, tedaj bo vsled zadnjih dogodkov krepko organizirano slovansko visokošolsko dijaštvo na Dunaju polnoštevilno javno in glasno protestiralo proti kratenju naših državljanskih pravic.

Pozivljamo vse slovenske občine in vsa društva, vse odločilne faktorje na političnem polju in vse slovenske časopise brez izjeme, da nas po vzgledu impozantnega solidarnega nastopa vseh slovanskih visokošolcev dunajskih po svojem delokrogu krepko podpirate in ne pustite z dnevnega reda slovenskega vseučilišča v Ljubljani, dokler ni — zmaga naša.

Opomba uredništva: Pri ti priliki omenimo, da slovenski visokošolci niso pozdravili policije z »Živio-klici«, nego da so si to nemški listi izmislili. Mi smo dotični telegram priobčili tako, kakor nam je došel, ker nismo vedeli, kaka je bila situvacija ter smo smatrali, da so naši visokošolci pozdravili policijo z ironičnimi Živio klici, češ, s policijo nas že ven spravite, drugače pa ne. Da bi slovenski visokošolci delali policiji ovacije, na to nihče ni mislil, in tako tudi v Ljubljani telegram nihče ni tolmačil.

* * *

V Gradcu, 10. nov.

Akcija, katero so začeli slovenski visokošolci glede naše univerze, naredila je v vseh krogih, s katerimi smo v zvezi, globok utis. Niti najnacionalnejši nemški krogi se ne obotavljajo priznati opravičenosti slovenske zahteve. To je danes gotovo, da je naša stvar — vsaj principialno — na celi črti sijajno zmagala. Če bi nemško dijaštvo ne bilo pod vplivom vsenemškega terorizma in če bi izraziti smelo svoje mnenje odkritosrčno, mogli bi vladi že jutri predložiti od tisočev nemških, poštenjaško mislečih dijakov podpisane izjave. Nemcem, kar je nemškega, Slovencem, kar je našega!

Danes je imel rektor tri ure trajajoč razgovor z zastopniki Slovencev. Slovenci so ga natančneje informirali o vprašanju glede naše bodoče univerze. Popolnoma so mu tudi dokazali, da, kar se literature tiče, ni prav nikakega vzroka misliti, da bi ista zadrževala ustanovitev univerze. Rektor se pelje osebno k ministru, da mu razloži našo zadevo. Ko je zastopnik rektorju izrekel zahvalo, da se na naše želje ozira, zatrdil je isti, da se na nje ne bode samo oziral, ampak da jih bode kot upravičene tudi energično zastopal. Predlagati hoče vladi, naj za zdaj ustanovi tri judicialne stolice. Slovenci so izjavili, da od svoje zahteva po celi univerzi niti za las ne morejo odstopiti, zahtevajo vsekako v smislu sklepa kranjskega deželnega zbora, bogoslovsko, modroslovsko in pravniško fakulteto. Če rektor hoče staviti predlog glede začasnih stolic za juriste, naj to predlaga kot svoje osebno menje, poleg tega pa naj v polni vsebini tolmači naše zahteve. Akademični senat je zategadelj na jutri sklican k nujnemu sklepanju glede stvari. Slovenci so se zavezali, da za odsotnosti rektorjeva, če se pelje na Dunaj, v javnosti ne bodo manifestirali. Če bi pa bili napadeni, tedaj je stvar seveda drugačna. Za tak slučaj je pa rektor izjavil, da postavi akademično razsodišče, ki bode strogo pazilo, da se red ne krši. Zastopniki nemških visokošolcev prosili so rektorja pojasnila, ali hočejo Slovenci proti njim nastopati. Rektor je odgovoril, da tega ne veruje, ker so Jugoslovani dozdaj v vsakem oziru zelo taktno postopali.

Danes se je poslala poslancu Ploju peticija slovenskih graških visokošolcev na državno zbornico, v kateri od vlade zahtevajo na podlagi motivacije, katero so poslali ministrstvu potom akademičnega senata, da ustanovi v Ljubljani slovensko univerzo. Peticijo je podpisalo nad **150** slovenskih akademikov, ki so vpisani v Gradcu.

Tako stvar zdaj stoji in z napetostjo pričakujejo visokošolci, kaj sklene v tem oziru vlada, ki vendar ne more biti gluha in mora vedeti, da ves olikani svet priznava principialno opravičenost naše zahteve in je to le zavist, če se ji nasprotuje.

* * *

Jugoslovanski akademiki graški so poslali poljskemu klubu v roke predsedniku posl. Javorskemu naslednje pismo:

Swietne Koło polskie!

Odbyte wczoraj v Gracu zgromadzenie akademików południovo-sławiańskich uchwaliło jednogłośnie prosić wysokiego rządu o założenie wszechniey południowosławiańskej w Lublanie. Zarazem zgromadzenie uchwaliło udać się do świetnego Koła polskiego w austryackiej Radzie Państwa z prośbą, aby swietne Koło w uczuciu sprawiedliwości, którem zawsze jest ożywione, raczyło prosbą powyższą do wysokiego rządu wuscona, ze swej strany poprzeć.

Przedkładając powyższą uchwałę zgromadzenia akademików południowo sławiańskich świetnemu Kołu polskiemu mam zaszcyt kreślić się świetnego Koła polskiego uniżonym sługę

Vidovič m. p.,
prezes „Triglava".

Obema češkima kluboma, Mladočehom in veleposestnikom pa naslednje pisanje:

Sjezd všech jihoslovanských akademiků, studujících ve Štýrskèm Hradci, usnesl se žádati o brzké zřízení slovanské university v Lublani! Zároveň usnesl se žádati uctivě Váš klub, aby tento laskavě ráčil podporovati vroucí tuto tužbu všech Jihoslovanů.

Sděluje Vám toto usnesení porou. čím se etc.

* * *

Manifestacijski shod v Pragi.

Danes, v ponedeljek, ob treh popoldne se je pod predsedstvom profesorja češke tehnike, deželnega poslanca gosp. I. Vlad. Hraskega v zlati Pragi vršil manifestacijski shod čeških in jugoslovanskich akademikov na praški univerzi v zadevi ustanovitve univerze za južne Slovane v Ljubljani.

V Ljubljani, 11. novembra.

Duhovniki proti celibatu.

Odbor sicilijanskih duhovnikov je poslal kongregaciji škofov prošnjo, katera se je razmnožila tudi v tisku in ki se odločno poteza za odpravo celibata. Tudi za odpravo nepreklicnega samstva redovnikov in nun se poganja prošnja. Papež — pravi prošnja — je pač dobil od Kristusa pravico, dajati zakone in vezati vest, ali dajati ne more zakonov, ki se obračajo proti naravi in proti zakramentu sv. zakona 11 apostolov Kristusovih je bilo oženjenih in sv. pismo pravi izrečno, da je sv. zakon koristen vsakomur. Tudi sv. Pavel je de-

---

borno plačo, kako se je veseli vsakega najmanjšega njegovega napredka ... in in potem, ko je zajokal zopet novorejenec, kako je bil zopet oče vesel ... »življenje, življenje«, je dejal ter se veselil deteta ... In Bog ga je še blagoslavljal — dal mu je še petero otrok, a oče ni obupal, delal je, se trudil ter bil srečen, zadovoljen.

Svetlin se je oddaljevel od šole, šel je dalje po tihi, že spavajoči vasi. Mrzle snežinke so se dotikale njegovega obraza ter ga ščegetale ... In gledal je te črne hiše, kjer so spali ubogi kmečki Pariji strpinčeni, utrujeni — a vendar zadovoljni, ker se boljšega niti želeti niso upali, ker se je nadejala, da se ji po smrti odpre življenje, ki bo podobno življenju onih, ki živé v visokih, lepih hišah ... Cerkvena ura je udarjala enajst, postajalo je vedno mrzlejše ... Svetlin se je tesno zavil v suknjo ter šel proti domu.

— — — — — — — — —

Drugi dan je sedela poštna upraviteljica pri župnikovi kuharici ter hitela praviti o novici, katero je brala v časopisu. Govorila je mnogo ... pravila, kako je videla Svetlina z učiteljico v gozdu, da to znanje ne more brez vsega biti, da se ljudje res pohujšujejo.

Poleg tega je pa jedla omeleto, katera je ostala župniku ... (Dalje prih.)

jal, da je bolje oženiti se, kakor goreti v peklu. Obvezni celibat zapelje mnogo duhovnikov v izkušnjavo, v kateri omagajo na škodo svoje duše, cerkve in na pohujšanje vernikov. Prošnja je pisana jako ostro. Prišla je iz škofije Palerma ter se je jako razširila. Škofje seveda tiskano prošnjo preganjajo. Južnotirolski duhovniki so nastopili že večkrat proti celibatu, a vedno brez vspeha.

Turškofrancoski konflikt

se poravna menda mirnim potom. Francosko ladijevje je dobilo nalogo, odpluti takoj zopet nazaj, ko izidejo sultanovi ukazi, da se vztreza raznim francoskim zahtevam. Ostalo pa bo ladijevje takó dolgo v turškem vodovju, da se začnó turške obljube v resnici izvrševati. To je sporočila francoska vlada drugim vladam. Francoski listi s tem niso zadovoljni. Upali so, da se polasti Francija kosa turškega ozemlja. Te dni odpluje prva italijanska oklopna divizija v turško vodovje.

Vojna v Južni Afriki.

V Londonu se govori in piše, da se je poslednji ministrski svet bavil z — mirom. Ali angleška vlada zahteva, da se naj Buri najprej brezpogojno udajo in potem šele se bodo začela mirovna pogajanja. To je pač narobe svet! Buri se ne bodo brezpogojno udajali, kajti dobro vedo, da bi potem mirovnih pogajanj sploh nič več ne bilo. Chamberlain & Comp. se bodo že morali z Buri pravilno pogajati za mir, sicer se bo vojna nadaljevala. Vlada je baje tudi sklenila, poslati še — — 16.400 mož v Južno Afriko. Skleniti in izvršiti pa je dvoje. Kje, odkod naj vzame vlada še 16 tisoč izvežbanih vojakov?! Kitchener je šele pred kratkim dobil toliko nerabnega vojaškega materijala, da ga je moral poslati nazaj. Iz Southamptona poročajo, da je odpeljal parnik »Bavarian« 73 častnikov in 1223 mož v Južno Afriko. Kraljica Aleksandra hoče posnemati pokojno kraljico Viktorijo ter razveseliti angleške vojake z božičnim darom. Viktorija je poslala vojakom škatljice s šokolado, Aleksandra pa je naročila — pipe! Pipe so srebrno okovane in nosijo iniciale kraljice!! O Božiču bodo torej Angleži v Južni Afriki navdušeno pušili iz kraljičinih pip. »Times« je prinesla obširno pismo odličnega angleškega politika Harcourta, ki obsoja politiko in postopanje sedanje angleške vlade. Harcourt dokazuje, da so zastopniki Anglije v Južni Afriki nevedni in da je izgajanje Burov ter konfisciranje njih imetja protiustavno in neodpustno. Tako se ne doseže mir nikdar, nego se odpor Burov le množi. Harcourt priporoča novo metodo, ali pa naj se poveri vlada novim možem. Angleži so nakupili v južni Rusiji zopet 18.000 konj. Vojno ministrstvo poroča, da je bilo doslej ubitih 578 častnikov in 6105 mož; umrlo za boleznimi je pa 261 častnikov in 10.425 mož. Ponesrečilo se je 16 častnikov in 459 mož. Invalidnih se je vrnilo v Anglijo 2505 častnikov in 57.136 mož. Miss Hobhouse, ki je opozarjala na velikansko umrljivost v taboriščih ujetih Burov in ki je grajala bestialno ravnanje z ujetniki, ne sme več na bojišča. Dovoljeno ji ni, izkrcati se, nego se mora vrniti domov. Miss Hobhouse je pač pisala preveč resnično o škandaloznem postopanju svojih rojakov!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. novembra.

— **Za vseučilišče v Ljubljani.** Župan g. Hribar je poslal g. iur. Vidoviču kot predsedniku zbora jugoslov. akademikov naslednji brzojav: »Hvala Vam in vsem ostalim jugoslovanskim akademikom na možatem nastopu za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Od moje strani kakor tudi od občinskega sveta ljubljanskega storilo se bode vse, da se Vaše resolucije kar najkrepkeje podpro. Vigilantibus jura! Neustrašljivo in neutrudljivo torej na delo! Župan Hribar«.

— **Občinski svet** ima v torek, 12. t. m. ob petih popoludne sejo. Na dnevnem redu so naznanila predsedstva, poročilo o izvolitvi zastopnika mestne občine o v »Verein zur Herstellung von Arbeiterhäusern«, o dopisu dež. odbora v zadevi uravnave katasterskih map za Karlovsko in Trnovsko predmestje, o županovem dopisu v zadevi olajšav glede vračanja državne brezobrestne ponapredščine in 3% posojila, o županovem dopisu v zadevi pokopališča pri sv. Krištofu.

— **So že tu!** Kdo? Vse tiste tice, ki se vsikdar prikažejo, kadar hočemo kakega tržaškega velepolitika privaditi na to, da bi nas puščal pri miru. Posebno težko se hoče temu privaditi dr. Rybař, zategadelj smo ga malo bolj okrcali po jeziku, kakor druge. In sedaj so znane tice na obnebju. Najprej bombastična izjava okrcanega, ki v kranjskih in goriških prepirih ribari za svojo popularnostjo. Kdor čita to izjavo, zdi se mu, kakor bi gledal človeka, ki je kruljev na obe nogi, pa vzlic temu poskuša plesati — kankan! Opominja se »Edinost«, da naj z nami ne polemizuje, ker bi si drugače škodila svojemu — ugledu. Vzlic temu dobrovoljnemu opominu — da postane smešnost teh tržaških klarinetarjev še večja, — spušča se »Edinost« v ravno isti številki, v kateri se je rodila dr. Rybařa izjava, v dolgo, dolgo polemiko z našim listom; če dotično polemiko prečitaš, imaš občutek, kakor da si napolnil svoj želodec s sirupom, ki je z limom pomešan! Ko sta tako Rybař kakor »Edinost« storila svojo dolžnost, oglašati se prično vdanostne izjave. Do sedaj priobčili sti se dve, no pa smo uverjeni, da jih pride še cela jata. Taka reč se v tržaški okolici prav lahko in brez stroškov napravi. Nam pa take vdanostne izjave, po katerih se dičnost in vrlost kar na cente prodajati, prav nič ne imponujejo. Tudi osodepolni udarec, da je »Tržaško podporno in bralno društvo« izključilo naš list iz blage svoje srede, bodemo skušali z božjo vdanostjo prenesti, posebno ker se lahko tolažimo s tržaškimi politiki, da se časih tudi kaj dobrega »ven vrže«! Za vdanostnimi izjavami, kojim želimo, kolikor mogoče največje število, prikrevsa iz Ljubljane »nomen et omen« znan čivkar, ki se rad vseda na gnezdo sorodnih člankov. Ali kolikokrat se je še vsedel na to gnezdice, napravil je s podloženih mu jajčkov same klopotce! Tako tudi v tem slučaju! Da bi se ž njim prepirali, nam ne prihaja na misel, članek je v celoti istotako neslan, kakor je podpis »nomen est omen« budalost. Konečno pa se je oglasila tudi tu v Ljubljani stara politična sibila, ki ne more umreti, ker ji še niso prinesli is Trsta prsti. In ta nam je odkrila bodočnost, in groza nas sedaj preletava, ker je narodnonapredni stranki dano življenja še samo šest mesecev! Ne en dan več, samo šest mesecev! Ali konečno nam druzega ne bode ostalo, kakor da se vdamo v kruto svojo osodo! Torej umirajmo! Kakor vidite, zbrale so se vse tičice in niti jedne ne manka! Mi pa ne zgubimo ravnodušnosti niti za trenutek. Najbolje jo je pogodil »Slovenec«. Ta piše: Odkrite besede dr. Rybařove na občnem zboru »Edinosti«, s katerimi je takorekoč pripoznal, da stoji slovenska duhovščina v domačem boju brez svoje krivde, so »Narod« silno zbodle. Tako je! Ta dr. Ribař svoja klepetanja na tržaških shodih vsikdar virtuozno tako zasuče, da dobe polušalci vtis, da je slovenska duhovščina v domačem boju brez svoje krivde. Proti taki mistifiikaciji javnega mišljenja pa se hočemo tudi v bodoče braniti, in to toliko časa, da se dr. Ribař privadi na to, da bo nas puščal pri miru, kakor bi puščali mi njega, ko bi umel krotiti svoj klepetavi jezik!

— **Volitve v hrvatski sabor** so dognane. Izvoljenih je 75 vladnih pristašev, prodrla sta dva poslanca čiste pravaške stranke, dočim je združena opozicija zmagala z jednajstimi zastopniki. Volitev je torej tako imenovano združeno opozicijo, katero je vodil pobožni dr. Šandor Bresztyenszky, strla in skoraj popolnoma uničila. Istina je, da ima vlada svoja sredstva, koja pri izborih brezobzirno uporablja; ali tudi pri predzadnjih izborih jih je uporabljala, pa je opozicija vzlic temu priborila si bila, če se ne motimo, celih trideset mandatov. Nekaj vzroka mora tičati kje drugje, posebno, če poštevamo volitve po mestih. Tu opažamo, da so se izgubili gradovi, kjer so nekdaj absolutno gospodarili opozicijonalci, ali pri zadnji volitvi dobil je koaliranec sramotno manšino. Od kod to? Mi se sicer kratkomalo ne vtikamo v zadeve zagrebških koalirancev; ali vendar se nam vidi, da je bila koalicija nekaj slabotnega, nekaj bolehnega, kar je moralo tudi v kratkem umreti. In umrlo je tudi. Različni principi, različna mišljenja, vse skupaj vrglo se je v eno in isto posodo, in skuhalo se je nekaj, kar ni moglo posebno dobro biti. Vse skupaj pa se je zabelilo z hiperklerikalizmom gospoda Bresztyenszkega, tako, da je bila združena oporba prav za prav najbolj nazadnjaška stranka, kar jih je živelo na slovanskem jugu. Misliti pa si ne moremo, da bi v hrvatskem narodu prav nikakega zanimanja za svobodomiselnost ne bilo; zategadelj menimo, da je zadnji debakel najbolj zakrivila okoliščina, da je združena opozicija bila pravzaprav združeni klerikalizem, kojega marsikje na Hrvatskem ne ljubijo, kakor ga mi na Slovenskem ne ljubimo. Za nas Slovence, koje hočejo tržaški politiki v vodeno juho »sloge« in »edinosti« spraviti, so hrvatski izbori poučni tudi zategadelj, ker so nam dokazali, da koalirane stranke nimajo v sebi nikake moči, nikake energije, in da so tudi pri ljudstvu nepriljubljene. In kakor vse kaže, na Hrvatskem ne bode prej bolje, dokler se ne ustanovi krepka, a na strogo svobodomiselni podlagi sloneča opozicija!

— **Parni mlin** je neki »vizitator« Müngersdorf iz Gradca kupil za misijonsko kongregacijo. »Slovenec« čuti, da to vedno pomnoževanje posesti »mrtve roke« ne napravi dobrega utisa, zato se izgovarja, da lazaristi potrebujejo le vrt, da bi kdo ne sezidal tam hiše z okni proti samostanu. Kaj se gode v tem samostanu take reči, da se morajo »misijonarji« bati vsacega radovednega pogleda? Če bo mrtva roka še naprej tako kupovala hiše in posestva, kakor zdaj nekaj let sem, bo kmalu pol Ljubljane v njenih krempljih.

— **Kaj pa to pomeni?** Slavnoznano svedrsko gnezdo Horjul pri Vrhniki izgubi mahoma oba svoja konsumarska duhovnika. Župnik Bohinjec gre v Škocijan na Dolenjsko, kaplan Lavretič pa »zaradi bolehnosti« v začasni pokoj. Kaj pomeni to? Ali se je v državi danemarški pojavilo kaj gnilega?

— **„Zveza slovenskih posojilnic v Celji“** namerava kupiti Hribarjevo tikarno v Celji, v kar potrebuje 40.000 kron ter želi, da bi ta kapital zložile k Zvezi spadajoče posojilnice. Ker pripadajo tej zvezi tudi najtrdnejše kranjske posojilnice, so klerikalci če v strahu, »da se v Hribarjevi tiskarni kaj neprijetnega izcimi.« Ta grozni strah, ta božjasten trepet klerikalcev pred vsakim pojedinim liberalcem je pač že več ko smešen.

— **Repertoir slovenskega gledališča.** Jutri, v torek se ponovi Leoncavalla glasbena drama v dveh dejanjih »Glumači« (Pagliacci), v kateri imajo glavne vloge g. Olszewski, gospodična Noemi in g. rež. Nolli. Pred opero se bo igrala v spomin za razvoj slovenskega dramatičnega slovstva zaslužnega pisatelja Jakoba Alešovca burka »Nemški ne znajo!« V petek, 15. t. m. se bo igrala prvikrat v sezoni narodna drama s petjem »Deseti brat«, ki je izšel tudi v tisku v Gabrščkovi »Slovanski knjižnici«.

— **Čajev popoludan,** ki ga je priredilo včeraj »Slovensko žensko društvo« za svoje članice v društvenih prostorih v Gorupovi hiši na Rimski cesti štev. 9. je vspel izvrstno in je bil jako dobro obiskan. Slušalke so z zanimanjem sledile predavanju gospice Mile Vdovčeve: »Kako sodita Tolstoj oče in sin o zakonu in ženi«.

— **Enkêta o zakonskem načrtu glede penzijskega zavarovanja privatnih uslužbencev,** ki jo je sklicala trgovska in obrtna zbornica, se je vršila včeraj v »Mestnem domu«. Zaradi pomanjkanjka prostora smo morali poročilo odložiti.

— **Delavci in delavke iz tobačne tovarne** so imeli včeraj popoludne v »Katoliškem domu« shod, katerega je priredilo »društvo delavcev in delavk v ces. kr. tobačni glavni tovarni v Ljubljani«. Govorniki so govorili o zahtevkih delavstva glede zvišanja plače delavkam v pripravnem oddelku (Vorrichtung), glede izhoda iz tovarne, o mnozih zadevah, kateri se včasih zabranjuje, glede preskrbe delavskih stanovanj, glede dobave premoga, po načinu železniških uslužbencev, glede odprave sedanje režijske kuhinje in glede občevanja delovodij in uradništva z delavci in z delavkami. Shod je bil prav dobro obiskan. Društvo delavcev in delavk v ces. kr. tobačni tovarni šteje 1700 članov. Vseh delavcev in delavk je v tovarni 2800.

— **Nesreča.** Iz Logatca se nam piše: Dne 8. t. m. peljal se je voz delavcev, namenjenih na Hrvaško, s Cola v Logatec na kolodvor. Baš pri zadnjih hišah Gor. Logatca dohiti dotični voz neki gospod iz Ljubljane na svojem ropotajočem motor-vozu. Konj, vozeč delavce, se splaši. Vsakdo se je skušal rešiti raz voza. Posestnik Anton Vidic iz Dol. Otlice pri Angeljski gori, 48 let star pal je tako nesrečno, da je ostal brez zavesti in še isto noč preminol. Njegova sinova in par druzih oseb rešili so se z malimi poškodbami. Žalostno je bilo videti obupana sinova, ki sta na potu za kruhom izgubila krepkega očeta. Ako ima dotični gospod kaj srca, se gotovo usmili nesrečne rodbine, ki prehudo občuti izgubo svojega rajnega. Sploh pa bi bilo umestno, da potovalci z motorji skozi vasi in mimo voz počasi vozijo, oziroma pazijo na to, da dovolj časa pred plašnimi konji ustavijo. Sicer pa gotovo nadzorstvo cestnega reda potrebno ukrene. Omeniti je še, da je ljubljanski gospod zelo naglo vozil, kar gotovo skozi vasi in mimo voz ni dovoljeno.

— **Občni zbor „Narodne čitalnice v Celji“** vrši se dne 22. novembra 1901 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

— **„Športno društvo Maribor“** ima v soboto dne 16. novembra t. l. ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu« v Mariboru svoj občni zbor. Člani športnega društva se opozarjajo, naj se zborovanja mnogobrojno udeleže.

— **Afêra Wallburg.** Pri porotni obravnavi v tej afêri bo gospo Klotildo pl. Simics zagovarjal odvetnik dr. Viktor Rosenfeld z Dunaja.

— **Strojevodja in častnik.** V soboto ponoči se je tukajšnji strojevodja K. v Trstu pred gostilno »zur Stadt Leoben« sprl z nekim častnikom. Prišedši iz gostilne se je izpodtaknil in v pijanosti padel častniku pod noge tako, da ga je za črevlje prijel. Beseda je dala besedo in končno je častnik potegnil sabljo in udaril strojevodjo po glavi in ga lahko ranil. Strojevodja je na to zgrabil za sabljo in jo častniku odvzel in na kolenu zlomil, na to odšel na kolodvor v bufet, kamor pa je takoj prišla za njim policija. K. sicer ni bil aretovan, a službe ni smel nastopiti.

— **Utopljenec.** Včeraj zvečer okoli 9. ure zvečer so ljudje videli pri Poljanskem mostu nekega človeka plavati po Gruberjevem kanalu. Dotičnik je še nekolikrat zakričal, potem pa je izginil v vodi. Kdo je bil se dosedaj še ni dognalo in se tudi ne ve, če je ponesrečil ali je sam skočil v vodo.

— **Iz hiralnice je ušel** danes opoludne umobolni Janez Šolen. Ubežnik ima navado mahati z rokama okoli sebe.

— **Nezgoda.** Včeraj popoludne prileteli sta iz hiše št. 35 na sv. Petra nasipu dve dekli in se zagnali v mimoidočo kuharico Magdaleno Platnarjevo s tako silo, da sta jo podrli na tla. Magdalena Platnarjeva si je pri padcu zlomila desno nogo nad kolenom in so jo morali z rešilnim vozom prepeljati v dež. bolnico.

— **Povozil je** v soboto zvečer na križpotu Kolodvorskih in Slomškovih ulic hlapec Jožef Škofic 8letnega dečka Franca Petriča. Deček je hotel iti čez cesto, ko je Škofic v naglem diru pripeljal po Kolodvorskih ulicah in podrl dečka na tla. Kolesa so mu šla čez noge in čez glavo in ima več ran. Prepeljali se ga v deželno bolnico.

— **Ubegel prisiljenec.** Dne 8. t. m. je na Kadelijevem pobegnil v Windhaag na Zgornjem Avstrijskem pristojni 21 let stari prisiljenec Rudolf Buchholz.

— **Izgubljene reči.** Zidar I. K. je izgubil v soboto zvečer na Krakovskem nasipu rujavo denarnico, v kateri je imel ves svoj zaslužek 13 K 60 vin. — Na poti iz deželnega gledališča po Franca Josipa in Dunajski cesti do hiše št. 32 je izgubila neka dama srebrno uro in srebrno verižico, na kateri je bil obesek v obliki štiriperesne deteljice.

— **Najdeni denar.** Hlapec Blaž Zorman je našel pred dnevi na Emonski cesti tri petake, zavite v papir.

— **Tedenski izkaz** o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 27. oktobra do 2. novembra 1901. Število novorojencev 18 (= 26·73 %), mrtvorojenca 2, umrlih 17 (= 25·24 %), mej njimi jih je umrlo za škarlatico 1, jetiko 4, vsled mrtvouda 3, za različnimi boleznimi 9. Mej njimi je bilo tujcev 7 (= 41·1 %), iz zavodov 12 (= 70·5 %). Za infekcioznimi boleznimi so oboleli, in sicer za škarlatico 5, za tifuzom 1, za vratico 1 oseba.

* **Človeške črepinje pri carinskem uradu.** Na mejno carinsko postajo Verieres pri Lucernu v Švici je došel nedavno misijonar, ki se je, dokončavši znanstveno potovanje po Južni Ameriki, vračal v svoje rojstno mesto Bazilejo. V enem zaboju je peljal s seboj zgolj prastare črepinje človeške, katere je izkopal iz starih grobov v Patagoniji. Brez pomisleka so uvrstili carinski uradniki čudno robo v predel »živalske kosti« ter so zahtevali 10 rappov mitnine za kilo. Misijonar je v pravični jezi pojasnil uradnikom znanstveni pomen teh črepinj, potem so šele uradniki po kratkem posvetovanju zaznamovali zaboj s sledečo opazko: »Zaboj črepinj starih Američanov; že obnošeno osebno premično premoženje«.

* **Živega zamorca so sežgali** v Perryju v državi Mississippi 5. t. m. Privezali so ga na drog in ga sežgali. Baje je onečastil neko belopolto žensko.

Književnost.

— **Izvestja „Muzejskega društva“.** Vsebina 3. in 4. sešitka je tale: Razprave. 1. J. Barlè: Nekoliko podatkov za zgodovino belokranjskih župnij. 2. V. Steska: Dolničarjeva ljubljanska kronika od 1660.—1718. leta. 3. Dr. Josip Lésar: Kartuzijan Nikolaj Kemph (1397.—1497.) Mali zapiski. 1. A. K.: Slovstvo. Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj, spisal Josip Lavtižar. 2. A. K.: Nekoliko kranjskih župnikov.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 11. novembra. Odposlanec Graških slovenskih akademikov jurist Kukovec izročil je poslancu dr. Ploju peticijo za univerzo in je imenom Jugoslovanov shod praških čeških in jugoslovanskih visokošolcev za ljubljansko univerzo telegrafično pozdravil. Jutri se predstavi v parlamentu.

Dunaj 11. novembra. „Ostdeutsche Rundschau“ javlja, da so vsenemški poslanci povabili vse druge nemške poslance na skupno posvetovanje v zadevi skupnega postopanja zoper češko tehniko v Brnu.

Dunaj 11. novembra. „Neue Freie Presse“ se javlja iz Monakova, da se v nemškem državnem zboru vname velikanski boj zoper carinski tarif. Temu tarifu nasprotne stranke se kočejo posluževati obstrukcije.

Pariz 11. novembra. Turčija se je popolnoma udala in izpolni vse zahteve Francije. S tem je francosko-turški konflikt poravnan.

Pariz 11. novembra. Poslanik Constans se vrne tekom prihodnjih dnij v Carigrad. Francosko brodovje pod vodstvom admirala Caillarda je že zapustilo Mitilene.

Foulard-svila po 65 kr. 2 (100—12)

do 3 gld. 65 kr. meter za bluze in obleke, ter „Henneberg-svila“ v črni, beli ali pisani barvi od 65 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakomur franko in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošljejo takoj. Dvojna poštnina v Švico.

G. Henneberg, Seiden-Fabrikant (k. u. k. Hofl.) **Zürich.**

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 24. Dr. pr. 1133.

V torek, 12. novembra 1901.

Nemški ne znajo!

Burka v 1 dejanji. Spisal Jakob Alešovec. Režiser A. Verovšek.

Potem drugikrat v sezoni:

Glumači.

(Pagliacci.)

Glasbena drama v 2 dejanjih s prologom. Besedo in glasbo zložil R. Leoncavallo. Kapelnik B. Tomáš. Režiser J. Nolli.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob ½8. uri. — Konec ob 10. uri.

Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bode v petek, 15. novembra.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 7. novembra: Stanko Urbančič, kovačev sin, 6 mesecev, Dolenjska cesta št. 1, Črevesni katar.

V hiralnici:

Dne 6. novembra: Martin Vevar, delavec, 74 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m. Srednji zračni tlak 736·0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24 urah
9	9. zvečer	735·9	5·5	sr. szahod	del. oblač.	0·0 mm.
10	7. zjutraj	739·9	4·8	sl. svzhod	del. jasno	
	2. popol.	739·7	7·1	sl. jug	jasno	
„	9. zvečer	739·5	2·0	sl. vzhod	pol. oblač.	0·0 mm.
11.	7. zjutraj	736·1	— 0·2	sl. svzhod	del. jasno	
„	2. popol.	733·5	8·3	sl. vzhod	del. oblač.	

Srednja temperatura sobote in nedelje 5·1° in 4·6°, normale: 5·1° in 4·9°.

Dunajska borza

dne 11 novembra 1900

Skupni državni dolg v notah	98·75
Skupni državni dolg v srebru	98·55
Avstrijska zlata renta	118·50
Avstrijska kronska renta 4%	95·50
Ogrska zlata renta 4%	118·05
Ogrska kronska renta 4%	93·—
Avstro-ogrske bančne delnice	1602·—
Kreditne delnice	610·—
London vista	239·25
Nemški državni bankovci za 100 mark	117·17½
20 mark	23·47
20 frankov	19·04
Italijanski bankovci	92·60
C. kr. cekini	11·30

Penzijonist

ne prestar, nekoliko praktično izobražen, se sprejme v službo, v kateri bi opravljal posel **hišnega oskrbnika** in **hišnika.**

Ponudbe pod „oskrbnik“ na upravništvo »Slov. Naroda«. (2475—1)

Specijalna trgovina za kavo

Edmund Kavčić

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte priporoča

kavo Santos dobrega ukusa po gld. 1·— kilo
„ **Neilgherry** aromatično-krepkega okusa . . . . . „ 1·40 „
„ **Piraldy** najfinejega okusa „ 1·60 „
Poštne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno **špecerijsko blago** v najboljši kakovosti. (12-220

Glavna zaloga J. Klauer-jevega **„Triglava“.**

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee. Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franaensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda.) — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoludne, ob 6. uri 55 m zvečer. **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Francensfesta, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozopi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoludne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Prage, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoludne osobni vlak z Dunaja Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoludne in ob 8. uri 35 m zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. **v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoludne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10 uri 5 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. **iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoludne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1393)

Ljubljanskega Zvona 19. oziroma 20 letnikov in pet letnikov (1889, 1891, 1892, 1893, 1894) **„Dom in Svet“** se za primerno ceno **proda.** Več pove **J. Bonač,** trgovina s papirjem v Ljubljani.

Blagajničarica

ki je vešča v komptoarskih opravkih, **se sprejme.** (2450—3)

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Odda se (2385—8)

trgovina z mešanim blagom

v večjem okraju pod dobrimi pogoji.

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Izurjena poštna in brzojavna upraviteljica (2476—1)

sprejme se takoj pri poštnem in brzojavnem uradu v Postojni.

Mlad trgovski pomočnik

špecerist, **se išče** za takojšen vstop **v Ljubljani.**

Ponudbe pod šifro **„190!“** upravništvu »Slov. Naroda«. (2443—3)

Spretne in zanesljive stenografe

sprejme takoj pod ugodnimi pogoji tukajšen odvetnik.

Ponudbe pod **„90“** na upravništvo »Slov. Naroda«. (2478—1)

Na prodaj je

večja gostilna

v bližini mesta Celja (2441—3)

pod jako ugodnimi pogoji.

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Posestvo

v obljudenem kraju z več obrti, s čistim letnim dobičkom **5—6000 kron,** je s fundusom za 80000 kron na prodaj. Potrebno je 40000 kron. (2438—3)

Vprašanja pod šifro **„posestvo št. 80“** na uprav. »Slov. Naroda«.

Kavarna „Avstrija“

Resljeva cesta št. 1.

V ponedeljek, 11. t. m.

KONCERT

ciganske kapele

iz Vukovarja.

Začetek ob 8. uri. Vstopnina prosta.

K mnogobrojnemu obisku vabi najuljudneje

(2477) Fran Krvarić.

Vsak dan sveže pošiljatve božičnih novitet.

Ravno je došla velika izbera **damskih jop, paletotov, doubl** in **vatiranih suknenih ovratnikov,** le v najfinejših komadih. Ravno tako tudi **obleke za gospode** in **dečke** v najfinejših izpeljavah, vse ravno prišle mode. Vse blago se prodaja radi pomanjkanja prostorov **za lastno ceno.** (2461—2)

Angleško skladišče oblek.

Ljubljana, vogal sv. Petra in Resljeve ceste 3.

Za mnogobrojen obisk prosi s spoštovanjem

Oroslav Bernatović.

F. Cassermann

krojač za civilne in raznovrstne uradniške uniforme

in poverjeni zalagatelj ces. kr. unif. blagajne drž. železnic uradnikov

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje civilnih oblek in nepremočljivih havelokov po najnovejši façoni in najpovoljnejših cenah. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladišču.

Gospodom uradnikom se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor: sablje, meče, klobuke itd., gospodom c. kr. justičnim uradnikom pa za izdelavanje

talarjev in baretov. 46

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

urar

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo največjo zalogo vseh vrst

žepnih ur

zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budilk in salonskih ur, vse samo dobre do najfinejše kvalitete po nizkih cenah.

Novosti v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi. 46

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Optični zavod

J. P. GOLDSTEIN

Ljubljana, Pod trančo 1

priporoča svojo veliko zalogo

vsakovrstnih očal, lovskih in potnih daljnogledov, kakor tudi vseh optičnih predmetov.

Zaloga fotografičnih aparatov.

Vsa v to stroko spadajoča popravila in vnanja naročila točno in ceno. 46

Suknenih ostankov vedno veliko v zalogi.

Za jesensko in zimsko sezono

se priporoča trgovina s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom

Hugo Ihl

v Ljubljani

v Špitalskih ulicah št. 4.

46

Vzorci na zahtevanje poštnine prosto.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nolli.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.